

Ulla Tørnæs' tale ved Foreningen af Udviklingsforskeres årsmødeseminar

Taler

Ulla Tørnæs
Medlem af Folketinget for
Venstre

Dato

24. november 2005

Sted

København

Først vil jeg gerne takke Foreningen af Udviklingsforskere for invitationen til at tale ved årsmødeseminarret her i dag.

Jeg er glad for at få denne lejlighed til at bidrage til debatten om udviklingsforskningen.

I slutningen af august præsenterede jeg regeringens udviklingspolitiske prioriteter for perioden 2006 – 2010.

Det er en ambitiøs plan, der sigter på at opnå mest muligt for de danske bistandskroner. Med planen vil Danmark kunne præge den internationale udviklingsdagsorden. Samtidig skal vi fokusere og effektivisere vor egen udviklingsbistand.

Planen vil fastholde vores position som en af verdens førende donorer per indbygger.

Men vi skal ikke bare høre til de største. Vi skal også være bedst. Det kræver en dynamisk udviklingspolitik, hvor vi ikke hviler på laurbærrene. At prioritere udviklingsindsatsen er helt afgørende. Vi skal ikke fra dansk side gøre alting selv.

Vi skal sætte ind, hvor behovet og effektiviteten er størst. Vi skal gøre det vi er bedst til. Og så skal vi lade andre gøre det, de er bedre til. Et effektivt samarbejde med andre donorer er helt afgørende for god bistand.

Regeringens nye udviklingspolitiske prioriteter går under navnet ”Globalisering - fremskridt i fællesskab”.

Globaliseringen er et emne der står højt på den politiske dagsorden i Danmark. Som I ved har statsministeren nedsat et særligt ”globaliseringsråd”. Rådet fokuserer på at styrke Danmarks konkurrenceevne.

Udgangspunktet for udviklingspolitikken er et andet, nemlig: hvordan udviklingslandene påvirkes af globaliseringen og tager udfordringen op. Det er nu der skal sættes ind, så udviklingslandene kan få det fulde udbytte af globaliseringen.

Ellers vil problemerne kun blive større. Problemer som vi i sidste ende også vil kunne mærke inden for Danmarks grænser.

Danmarks støtte til udviklingsforskning er et vigtigt element i denne sammenhæng.

Globaliseringen er et godt eksempel på at forskningen kan medvirke til at afdække problemstillinger og emneområder der får betydning for tilrettelæggelsen af den fremtidige handelspolitik, udviklingspolitik og udviklingsbistand.

På den måde kan udviklingsforskningen, som de øvrige dele af dansk udviklingsbistand, medvirke til, at de fattige lande kan realisere gevinsterne fra

globaliseringen.

Fremme af FN's 2015 mål er også et vigtigt element i regeringens udviklingspolitiske prioriteter og dermed også i udviklingsforskningen.

Men forskningen rummer selvfølgelig det særlige element, at den også sigter på at identificere og løse nogle af de store udviklingsproblemer der vil være, eller bliver, aktuelle efter 2015.

Udviklingsforskningen skal være med til at løfte de tunge problemer der ligger i 2015 målene, men den skal også have et åbent blik for udfordringer og problemer der vil vise sig i et længere perspektiv.

Danmark har et betydeligt budget til udviklingsforskning.

I de udviklingspolitiske prioriteter for 2006 – 2010 vil bevillingerne blive fastholdt på samme niveau som i forslaget til Finanslov for 2006. Samlet er der tale om bevillinger på ca. 200 mio. kr.

I dansk udviklingsbistand er der en lang tradition for at yde støtte til udviklingsforskning.

Jeg kan se af programmet, at historien bag støtten til udviklingsforskning hører til under det næste punkt på dagens program. Det vil jeg derfor lade ligge her.

Jeg nævnte, at de udviklingspolitiske prioriteter gør det muligt at fastholde de centrale bevillinger til udviklingsforskning på det nuværende niveau. Det betyder imidlertid ikke, at tilrettelæggelsen af støtten til udviklingsforskning ikke kan ændres.

Som bekendt er der nu fremlagt forslag i Folketinget til en ændring af loven om internationalt udviklingssamarbejde.

Ændringen indebærer en nedlæggelse af det nuværende Forskningsråd for Udviklingsforskning.

Lovændringen er primært et teknisk lovforslag. Det er fremsat som en konsekvens af loven om forskningsrådgivning, som Folketinget vedtog i 2003.

Loven om forskningsrådgivning opdeler forskningsrådssystemet i Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd og det fastsætter de overordnede spilleregler for samspillet mellem Det Strategiske Forskningsråd og de forskningsbevillinger sektorministerierne udbyder.

De forskningstemaer man vil udbyde skal aftales med Det Strategiske Forskningsråd, inden man laver opslag af bevillingen.

Endvidere overtager Det Strategiske Forskningsråd den forskningsfaglige vurdering af de ansøgninger, som sektorministeriet modtager når forskningsmidlerne har været i udbud.

Ministeriernes forskningsudvalg har herefter til opgave at udvælge og prioritere støtten blandt de forskningsprojekter, der har opnået en forskningsfaglig godkendelse fra det Strategiske Forskningsråd.

Det er kun en del af Danidas forskningsbevillinger, der skal vurderes forskningsfagligt af Det Strategiske Forskningsråd.

Jeg nævnte før at Danidas samlede bevillinger til udviklingsforskning er på ca. 200 mio. kr. Den samlede bevilling er fordelt på 4 områder med ca. en fjerdedel til hver.

De fire hovedområder er:

Projekterne i Danmark. Det er støtten til Bilharziose Laboratoriet, Skovfrøcentret, og Frøpatologisk Institut. Støtten styres ved hjælp af resultatkontrakter og de pågældende centre er i dag integrerede i større institutter. Det er en konsekvens af den omlægning af sektorforskningen der skete i forbindelse med vedtagelsen af sektorforskningsloven.

International udviklingsforskning, hvor støtten især er præget af bidraget til international landbrugsforskning gennem CGIAR, den konsultative gruppe for international landbrugsforskning.

Forskningsprojekter til danske forskere bevilget af Forskningsrådet for Udviklingsforskning (RUF).

De såkaldte ENRECA projekter (ENhancing REsearch CAPacity in developing countries), der støtter opbygningen af forskningskapacitet i udviklingslandene.

Lovforslaget berører alene de forskningsprojekter der er bevilget til danske forskere gennem Forskningsrådet for Udviklingsforskning.

Det drejer sig om bevillinger på 45-50 mio. kr. om året. ENRECA projekterne vil fortsat blive vurderet i et forskningsfagligt organ under Udenrigsministeriet.

Lovændringen indebærer, at der skal aftales en rollefordeling mellem Udenrigsministeriet og Det Strategiske Forskningsråd for de projekter der bevilges til danske forskere, fordi Det Strategiske Forskningsråd overtager den forskningsfaglige vurdering fra RUF. Derfor nedlægges RUF.

I stedet for RUF etableres et nyt rådgivende forskningsfagligt udvalg.

Det skal tage sig af de opgaver der bliver i Udenrigsministeriet bl.a. prioritering af de forskningsprojekter der får en forskningsfaglig godkendelse i Det Strategiske Forskningsråd.

Det skal også vurdere ansøgningerne om opbygning af forskningskapacitet i udviklingslandene.

De ændrede roller indebærer, at der skal ske en arbejdsdeling mellem Udenrigsministeriet og Det Strategiske Forskningsråd.

Der skal derfor opbygges en samarbejdsmodel omkring de funktioner der overtages af Det Strategiske Forskningsråd. Det er en af de ting der skal aftales nærmere mellem Udenrigsministeriet og Forskningsstyrelsen, der betjener Det Strategiske Forskningsråd.

Lovforslaget om ændring af loven om internationalt udviklings samarbejde rummer også muligheder for at overveje nogle nye veje.

Det betyder ikke at forskningsstøtten skal tilrettelægges på en helt ny måde. Men det er sund fornuft at se på, om der er ting vi kan gøre mere hensigtsmæssigt. Her lægger jeg vægt på at vi søger at tilpasse tilrettelæggelsen så at vi kan opnå større effekt af de bistandskroner vi investerer i udviklingsforskning.

Hvis man grupperer bevillingerne til udviklingsforskning efter formål opfylder de tre hovedformål:

- De giver støtte til opbygning af forskningskapacitet i udviklingslandene (ENRECA programmerne).

- De giver støtte til international forskning.

- De støtter dansk forskning i udviklingslande og i udviklingsspørgsmål.

Der er ikke noget helligt i en bestemt fordeling af midlerne. Det der for mig er væsentligt er, at vi for bevillingerne til hvert af disse formål har redskaberne til at styre og vurdere om bistanden forløber som den skal eller om der er anledning til at overveje ændringer.

De forskningsprojekter vi har i Danmark med et institutionelt præg bliver styret af resultatkontrakter.

Med oplægget til et nyt forskningsfagligt udvalg får vi mulighed for en mere strategisk anvendelse af de midler, der hidtil er blevet forvaltet af RUF.

Vi skal holde fast ved hver af de tre nævnte hovedformål - forskningskapacitet i udviklingslande - international forskning - og støtte til dansk udviklingsforskning.

Men jeg håber at vi også kan komme til at knytte aktiviteter under de forskellige formål tættere sammen. Det overordnede mål er helt klart, at den størst mulige del af udviklingsforskningen skal foregå i udviklingslandene og udføres af landenes egne forskere.

Dernæst skal vi sikre at indsatsen fra dansk udviklingsforskning fortsat er internationalt konkurrencedygtig, både hvad angår kvalitet og omkostninger. Det vil være godt at vi, mens vi hjælper denne proces bedst muligt på vej, også prøver at få aktiviteter under de tre hovedformål til at understøtte hinanden.

Jeg ser gerne, at forskningsstøtten bliver anvendt mere strategisk. Hermed tænker jeg først og fremmest på, at forskningens bistandsrelevans for modtagerlandene tildeles øget vægt, og at forskningsprojekterne samles om større indsatser.

Den mere strategiske anvendelse vil derfor rumme den klare politiske prioritering, at forskningen skal være relevant for dansk og international udviklingsbistand.

Samling af projekterne om større indsatser skal tilsigte at der gennemføres forskning, der kan få større effekt på den fremtidige tilrettelæggelse af det praktiske bistandssamarbejde.

Den stærkere betoning af bistandsrelevansen vil blive sikret på flere måder:

- Der vil blive udpeget tre medlemmer fra Danidas styrelse til det nye forskningsfaglige udvalg, udover de forsknings-faglige medlemmer.

- Endvidere vil vi trække mere på den Bistandsfaglige Tjeneste og på input fra vore bistandsambassader. Selv om vi allerede i dag involverer den Bistandsfaglige Tjeneste og vore ambassader i forvaltningen af forskningsansøgninger, vil vi i fremtiden søge at inddrage deres erfaringer i hele processen. Det gælder ikke mindst ved udpegningen af de temaer, hvor det ønskes, at der skal iværksættes forskning. Både i problemstillinger, som man her og nu møder i bistanden, og i emner der skal ses i et mere langsigtet perspektiv.

Det er fortsat et vigtigt formål med bevillingen til forskningsprojekter fra danske ansøgere, at denne bevilling bidrager til at vedligeholde og udvikle ressourcebasen af danske udviklingsforskere.

Vi skal vedligeholde og støtte de forskningsområder hvor vi har stærke positioner, og som har eller kan få betydning for det praktiske bistandssamarbejde.

Samtidig skal vi også holde øje med fremkomsten af nye relevante forskningsområder og med nye talenter.

Det bliver en væsentlig opgave for det forskningsfaglige udvalg, der skal afløse

det
nuværende Forskningsråd for Udviklingsforskning.

Jeg begyndte med at omtale globaliseringen, både dens rolle i regeringens samlede politik og i udviklingspolitikken. Analysen og debatten om globaliseringen handler om, at vi skal gøre os parate til at møde de meget store omstillinger der er på vej i den globale økonomi, og som vil påvirke os på mange forskellige måder i det danske samfund.

Globaliseringen i udviklingssamarbejdet handler om at bistå de fattigste lande med at få en fod indenfor i den globale udvikling der er på vej.

Vi skal høre til blandt de bedste for at klare os som samfund i den globale udvikling.

Vores udviklingsbistand skal fortsætte med at høre til verdens bedste, og udviklingsforskningen skal yde sit bidrag til, at Danmark fortsat kan levere en udviklingsbistand der ligger i top, og som effektivt bidrager til, at globaliseringen bliver et fremskridt i fællesskab.

Kilde

Ukendt

Tags

Politisk tale, Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/tale-ved-foreningen-af-udviklingsforskere-aarsmoedeseminar>